

EDEBİYATIN İPİYLE KUYUYA İNMEK

“Yazar yazı sayesinde kendi zihninde yaşayacak bir alan, bir mekan yaratır ve muhtemel deliliğini denetim altına almaya çalışır.”

Yazarlık delirenler, yazmadan delirenler, yazmasa delirecekler, yazdıkça delirmeyenler... Edebiyat ile delilik arasındaki ilişki, her çağda ve koşulda dikkati çeken konuların başında geliyor. Edebiyat deliliğin, delilik de edebiyatın katmanlarında usul usul dolaşıyor. Kafka, yazdığı bir mektupta, “Edebiyat, içimizdeki donmuş denizin buzlarını kırarak bir baltadır,” demiş mesela. Söz konusu donmuş denizin buzları belki de bir ölçüde “deliliği” oluşturuyor. Burada belki de “hangi delilik” diye sorabiliriz.

Klinik tanılardan azade her çağ, her coğrafya, her toplum aslında kendi normallerini ve delilerini yaratıyor. Tıpkı kendi korkularını ve arzularını yarattığı gibi... Bu anlamda delilik kaygan bir zeminde yer alıyor.

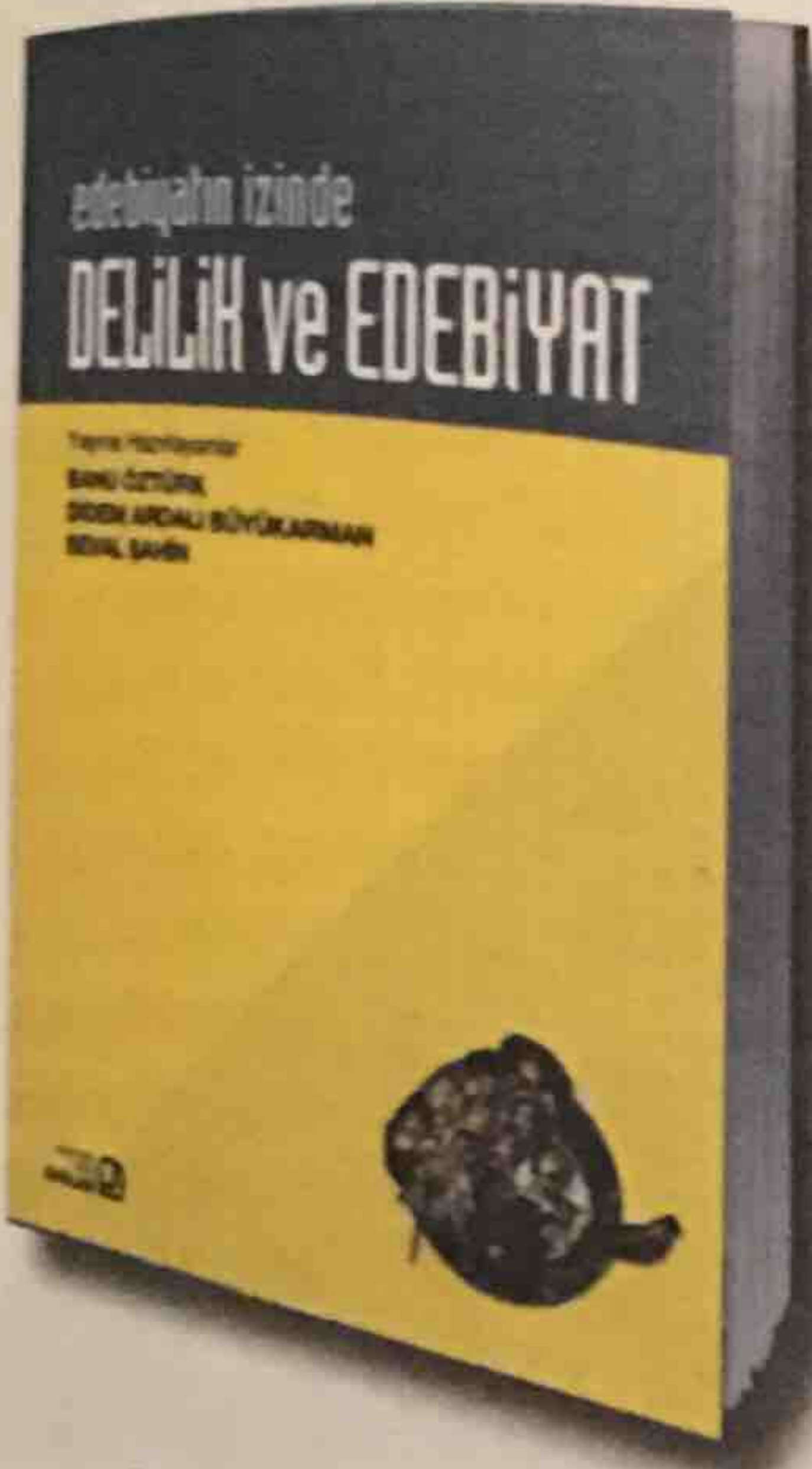
Psikanalist Pınar Padar, “yazar yazı sayesinde kendi zihninde yaşayacak bir alan, bir mekan yaratır ve muhtemel deliliğini denetim altına almaya çalışır. Çünkü hayalin peşine takılmak gerçeklikten kopma endişesini de birlikte getirecektir. İşte bu kendi içinde kaybolmaktan korkmak belki de edebiyatı var eden temel duygudur,” diye ifade eder. Ve bu nedenle de ona göre yazıyı “delilik değil, delirme korkusu yazdırır.” Yazı yazmaya vesile olan her neyse, yazının kendisinin birçok kişi için tedavi edici, sağaltıcı etkisi olduğunu düşünüyorum. Kişinin diğer insanlarla ve dahi kendisiyle iletişim kurmakta zorlandığı ıstırap verici zamanlar, durumlar vardır. İçeride dönük olduğu, dünyaya temas edemediği, beynini kemiren onlarca kötücül düşünceyle boğuştuğu zamanlar... İşte bu anlarda yazı,

çoğu zaman kurtarıcı bir işleve sahip oluyor. Kişinin kendisiyle yeniden temas kurmasına, iletişim yollarının açılmasına, rahatlamasına olanak sağlıyor. Horatius'un şu dizeleri tam da bu düşünceyi doğrular nitelikte: “Kelimeler yardım edecek perişan akla/ Kasvetli kara hastalığı dindirmeye ve hafifletmeye...” Peki nasıl oluyor da edebiyat bu “kasvetli kara hastalığı” hafifletebiliyor?

Bu sorunun kuşkusuz birçok bakış açısını yansıtan yanıtları var. Geçtiğimiz yıllarda bu yanıtların tartışıldığı bir sempozyum yapıldı. Sempozyumun içeriği ve dahası ise Banu Öztürk, Didem Ardalı Büyükarman ve Seval Şahin tarafından kitaplaştırıldı. *Edebiyatın İzinde Delilik ve Edebiyat* başlıklı kitap, “Delilik ve Tarih”, “Delilik ve Psikanaliz”, “Delilik ve Yazmak”, “Edebiyatta

“Yazar yazı sayesinde kendi zihninde yaşayacak bir alan, bir mekan yaratır ve muhtemel deliliğini denetim altına almaya çalışır.”

**EDEBİYATIN İZİNDE
DELİLİK VE EDEBİYAT**
Hazırlayan: Banu Öztürk, Didem
Ardalı Büyükarman, Seval Şahin
Bağlam Yayıncılık

Delilik" olmak üzere dört bölüme ayrılmış. Kitabın sonunda da "delilik ve edebiyata" dair geniş bir kaynakça meraklı okuyucuya ulaşıyor.

ZİHİN AÇICI SORULAR VE FİKİRLER

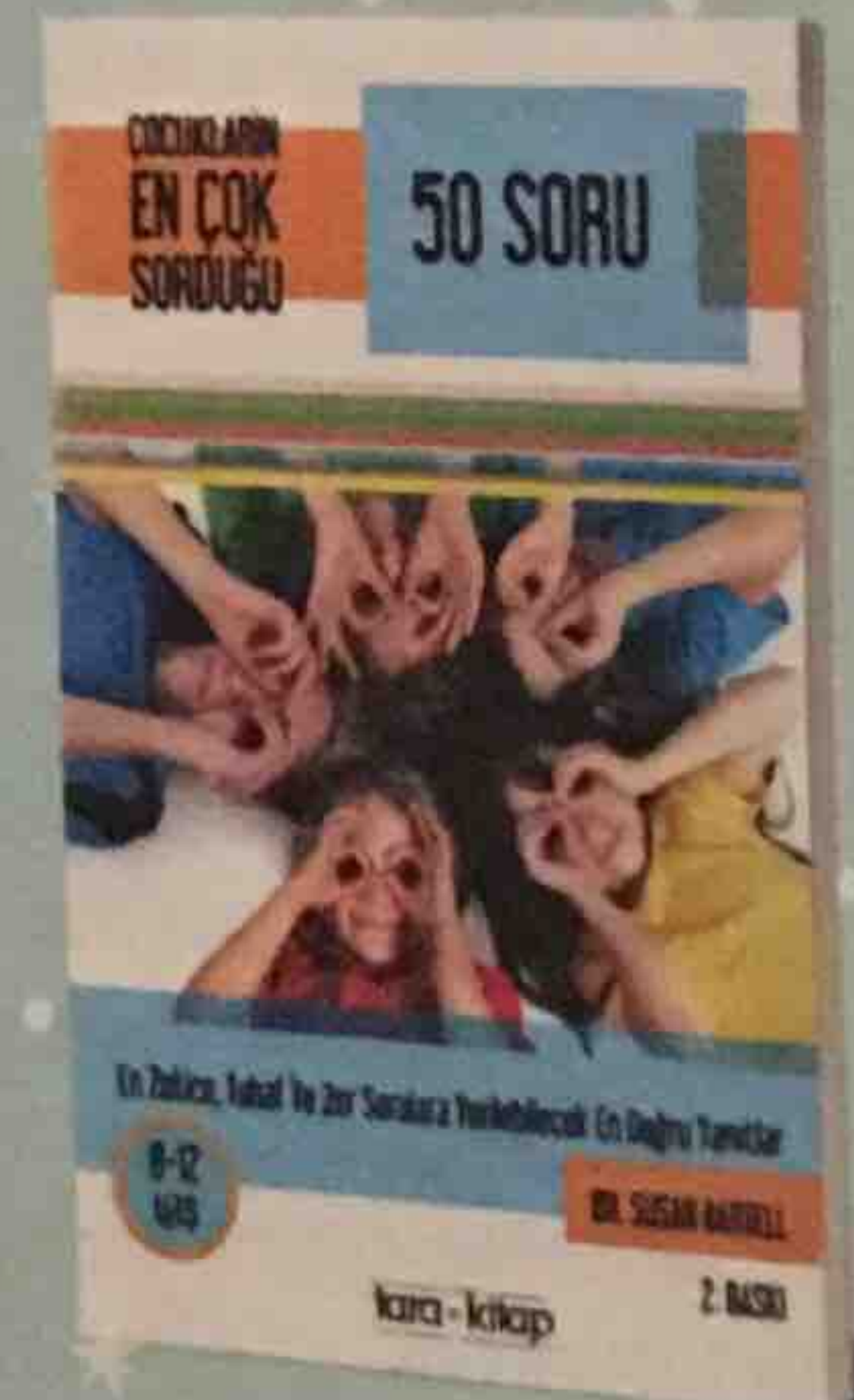
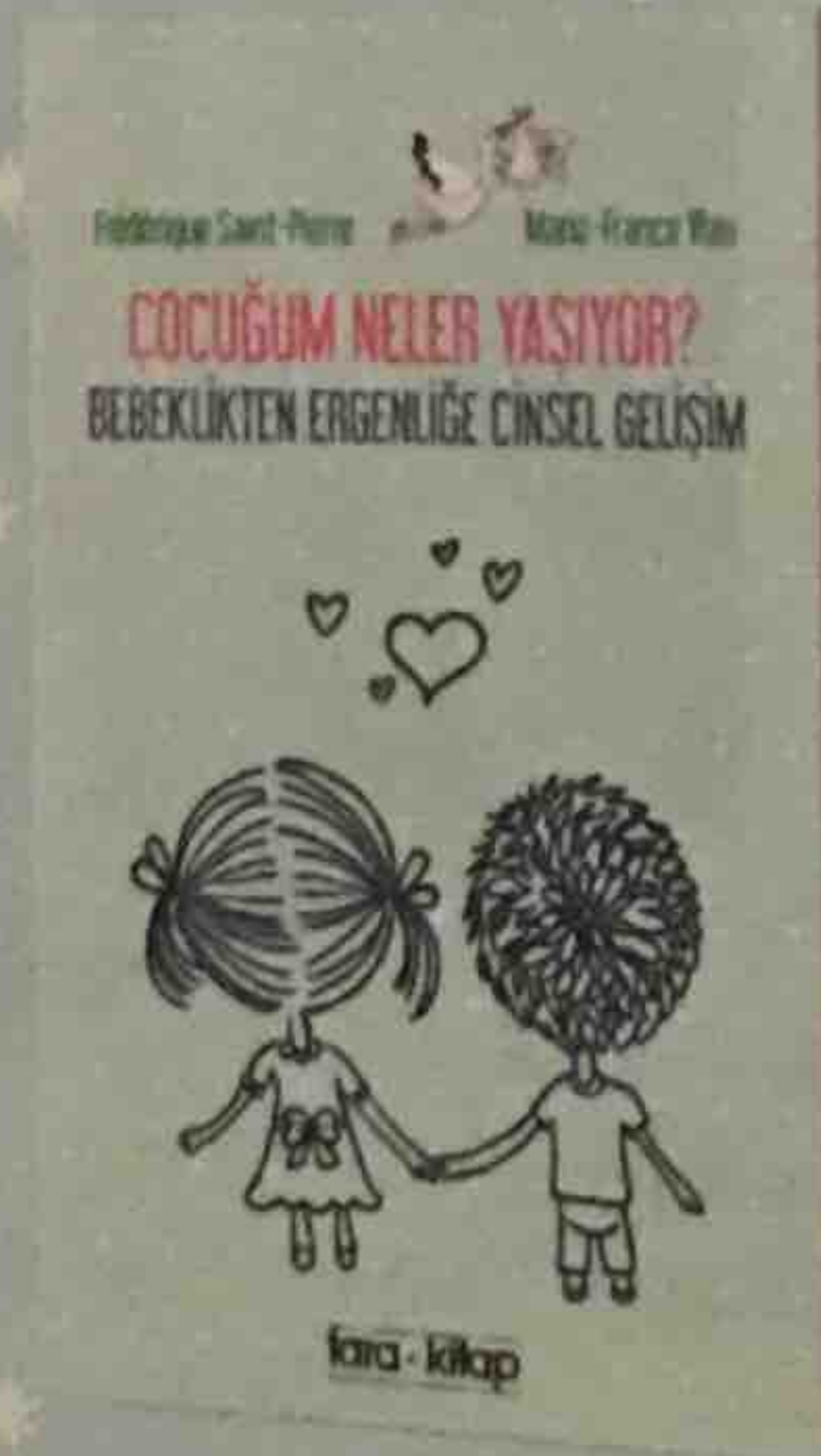
Kitabın psikanalistler tarafından kaleme alınan bölümü ile "Edebiyatta Delilik" kısmı okuyucuyu oldukça sorgulatan ve ezber bozan bir tonda ilerliyor. "Köyün Delisi"nden Füzûzan'a, Leylâ Erbil'den Halide Edip'e, Sevgi Soysal'dan Güngör Dilmen tiyatrosuna

kadar delilik temasının işlendiği birçok karaktere ve yazara gönderme yapılıyor. Ancak gözlerimiz daha fazlasını da arıyor. Edebiyat ve delilik ilişkisi dendiğinde böyle bir kitapta "olmazsa olmaz"ları dikkatli okuyucu hemen fark edecektir.

"Delilik ve Yazmak" bölümünde ise Irmak Zileli, Birgül Oğuz, Murat Gülsoy, küçük İskender gibi isimler "Deliliği Yazmak" konulu bir soruşturmayla yer alıyor. İrili ufaklı birçok yazıdan oluşan bu soruşturma kapsamında deliliğin yazıda ve edebiyattaki yeri, çeşitli karakterler üzerinden incelenmiş; zihin açıcı sorular ve fikirler ortaya saçılıyor.

Yaratıcı yazar, malzemesini hangi kuyudan çekmektedir?

Pınar Padar'ın da yazısında dile getirdiği gibi Freud, 1907 tarihinde kaleme aldığı "Yaratıcı Yazarlar ve Gündüz Düşü" başlıklı makalesinde şöyle soruyor: "Yaratıcı yazar, malzemesini hangi kuyudan çekmektedir? Bizde olduğunu bilmediğimiz duyguların bile ortaya çıkmasına nasıl yol açar?" Freud'un bahsettiği o kuyu kuvvetle muhtemel bilinçdışının kuyusudur. İpi de, birçok şey olabilme ihtimalini taşısa da, bu kitap bağlamında edebiyattır. Bizler de edebiyatın ipliyle hem kendi kuyumuza hem de ötekinin kuyusuna ineriz çoğu zaman. İşte o kuyudan kovamıza doldurduğumuz edebiyat ve psikolojinin başlıca ilgi alanıdır. Kimi zaman satırlara dolan, kimi zaman psikoterapi odasında yankılanan...

www.tarakitap.com

sabitfikir⁸³

OCAK 2018 / GÜNCEL EDEBİYAT
www.sabitfikir.com
FİYAT: 5.00 TL

YANKI ENKİ

“FRANKENSTEIN”

200 YAŞINDA

ISSN 2146-2127

9 772146 212005 >